

Kronkels

Betreffende:

Zure Regen

en wat

Klimaat

Mei 2022.

De vitaliteit van bossen in Nederland.

In 1984 is er een onderzoek gestart naar de vitaliteit van de Nederlandse bossen door Staats bosbeheer en IKC natuur beheer Wageningen.

Dit onderzoek betrof enige honderden meetpunten welke veelal gelegen waren in het oosten van Nederland, hier liggen ook de meeste bossen die gebruikt worden voor de hout productie, het doel van het onderzoek was ook ten dienste hiervan.

In 1985, na slechts 1 jaar onderzoek, kreeg men al te maken met 3 tal zeer koude jaren welke grote invloed hadden op de vitaliteit van niet alleen de bossen, maar ook de gehele natuur.

De gemiddelde temperatuur in Nederland in deze 3 jaren was slechts 8.8 gr.C. en hiermee 1 van de koudste perioden sinds medio 1700.

Omdat de bossen toen een grote schade opliepen en de vitaliteit enorm afnam, kwam de politiek tot de conclusie dat de oorzaak gelegen was in milieuvervuiling en zure regen, er was sprake van grote bossterfte, aan de natuurlijke oorzaak ging men volledig voorbij.

Gelukkig is uit het onderzoek van 1984 een duidelijke analyse te maken die helder weergeeft wat er toen heeft plaats gevonden.

Als boomkweker, van ook grote partijen Eiken, mochten wij in die jaren aan den lijve ondervinden hoe rampzalig het gebeuren was. Vandaar de behoefte om onderstaande naar voren te brengen en mogelijk te voorkomen dat er weer grote fouten gemaakt worden.

Mijn woonplaats Aalten is hemelsbreed 150 km. van zee gelegen en nog eens 150 km. verder is men in het Sauerland.

De weersomstandigheden zijn aan zee, bij ons en het Sauerland geheel verschillend.

Oost Nederland heeft hierdoor te maken met een zeer onstabiel klimaat. Winters kunnen er op die van West Nederland of op die van het Sauerland lijken. Deze variatie is een van de hoofdbepalende mogelijkheden van voorkomende planten en of deze zich kunnen handhaven.

Loofbomen maken zich in de herfst klaar om de winter te kunnen overleven. Zij doen dit door hun blad van de nog aanwezige voedingsstoffen te ontdoen en dit dan te laten vallen.

Bij het korten van de dagen versuikeren zij hun cambium laag.

Hierdoor ontstaan er bij normale winterse omstandigheden geen ijskristallen meer die hun celstructuur kan beschadigen.

De Eik kan op deze manier wel een vorst resistentie van -30 c. of meer opbouwen.

Boeren kool werkt ook met een dergelijk systeem en men kan dan ook proeven dat deze in de loop van het seizoen ook duidelijk zoeter smaakt.

Er ontstaat een probleem als de midwinter zeer zacht is en er enige dagen met wat hogere temperaturen komen. Het opbouwen van de winterhardheid is een vrij lange periode doch het ontsuikeren gaat in enkele dagen als de boom weer meent te mogen gaan groeien. De vorst residentie verdwijnt dan als sneeuw voor de zon.

Komt er dan alsnog een koude periode dan komt de schade.

In het westen van ons land wordt dit opgevangen door het veel mildere klimaat.

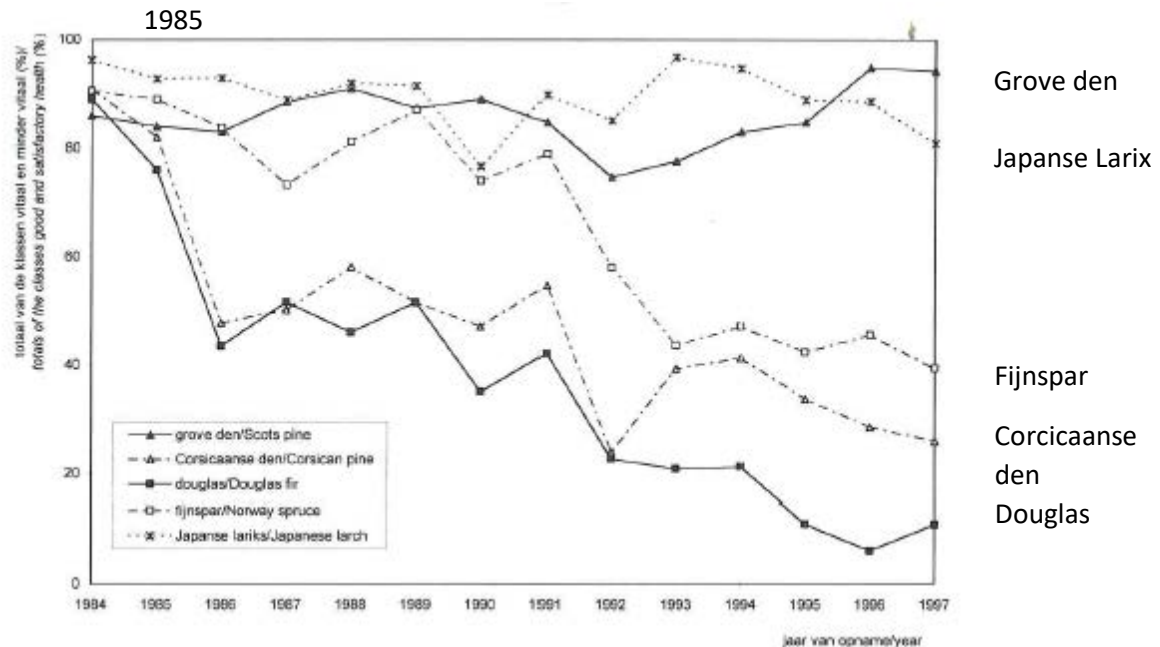
In het Sauerland is het afscheid van de winter veel stabiel, in een korte periode verdwijnt de winter en komt er geen nieuwe achteraan.

Naaldbomen hebben een wat ander systeem en kunnen beter omgaan met de grillen van ons klimaat. Zij kennen een stabiel systeem, doch het is op termijn hun dood als hun absolute min punt door de vorst wordt overschreden.

Bekijken wij met deze kennis naar de uitkomsten de toenmalige onderzoek dan kan het niet anders dan dat het gebeuren 'zure regen' op fantasie berust.

Mei 2022.

Vorstschade winter 1985.

Op het bovenstaand vitaliteit overzicht is te zien dat de vitaliteit van de Corsicaanse den en de Douglas in 1985 fors is af genomen van ca: 80% naar 40%.

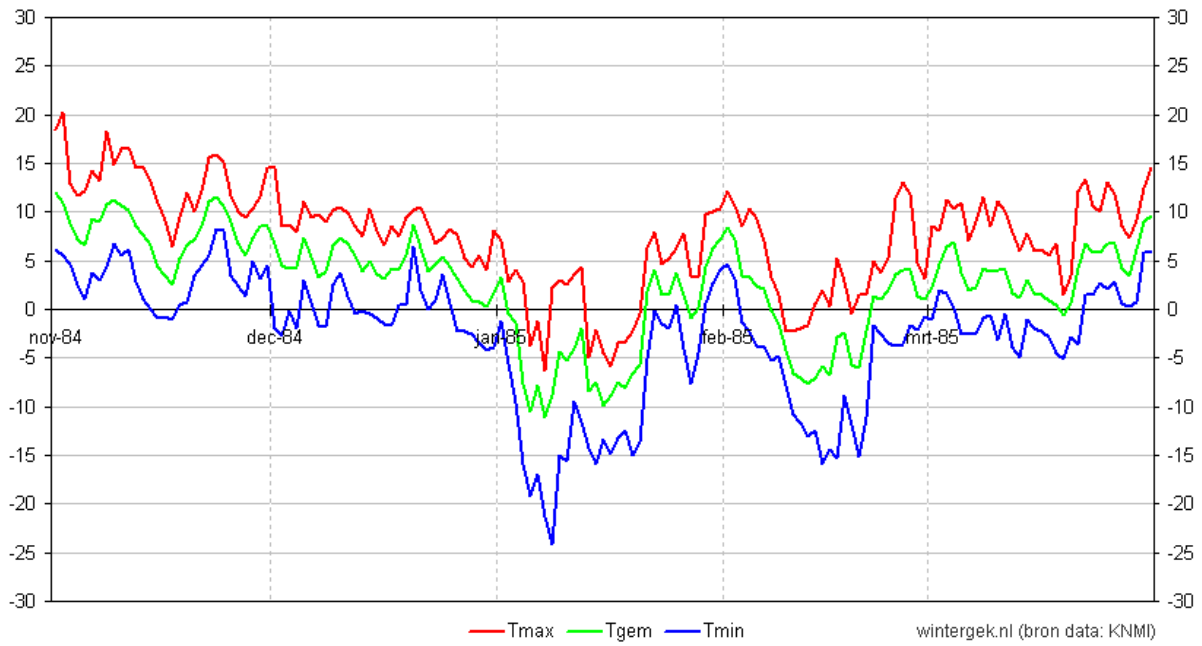
Alleen al dit gegeven geeft dat er geen sprake kon zijn van milieuschade of verzuring, immers vrijwel alle meetpunten gaven een zelfde beeld. Een zo plotselinge vervuiling of verzuring over honderden meetpunten is onmogelijk, dus er moest iets anders gebeurd zijn.

Dat gebeuren is in onderstaande grafiek te zien. De Corsicaanse den en de Douglas hebben een vorst resistentie van ca: -25 gr.C. In de januari winter van 1985 was de laagste temperatuur gemiddeld in Nederland -25 gr.C In de oostelijk gelegen meetpunten zal deze tegen de -30gr.C. gelegen hebben. De andere dennen soorten hebben een veel hogere vorst resistentie de Grove den wel tot -40 gr.C. Omdat een naaldboom zich vrijwel niet herstelt van vorstschade moesten wij in de kwekerij deze soorten dan ook ruimen.

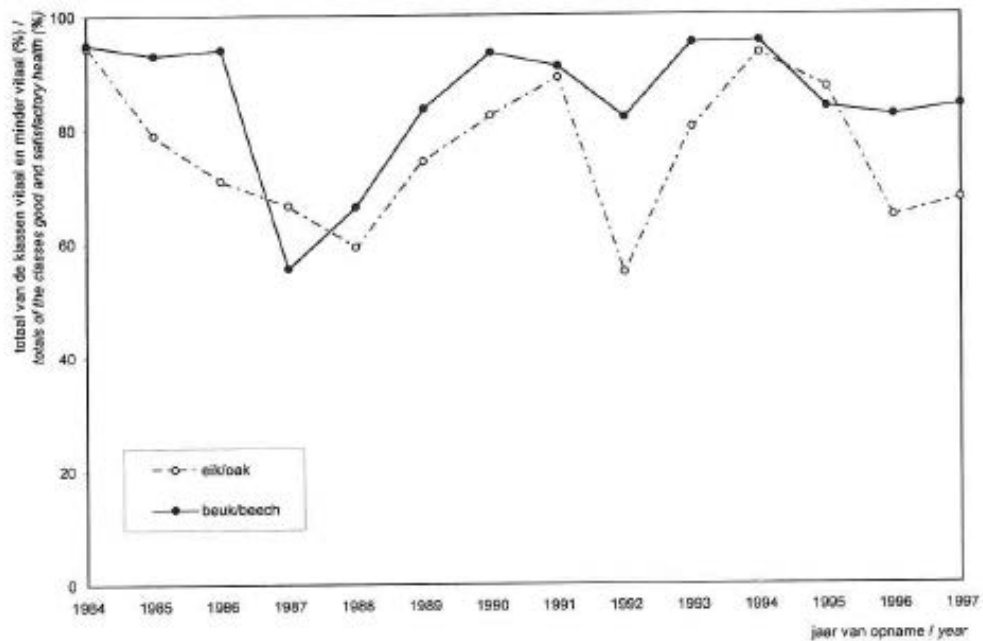
Op bovenstaande grafiek is ook duidelijk te zien dat ook in de bossen geen herstel plaats vond.

Meer of minder vorst van 1 graad C. bepaalt het einde van het leven van de Douglas of de Corsicaanseden den.

Temperatuur, Nederland, Winter 1985

Vorstschade winter 1986.

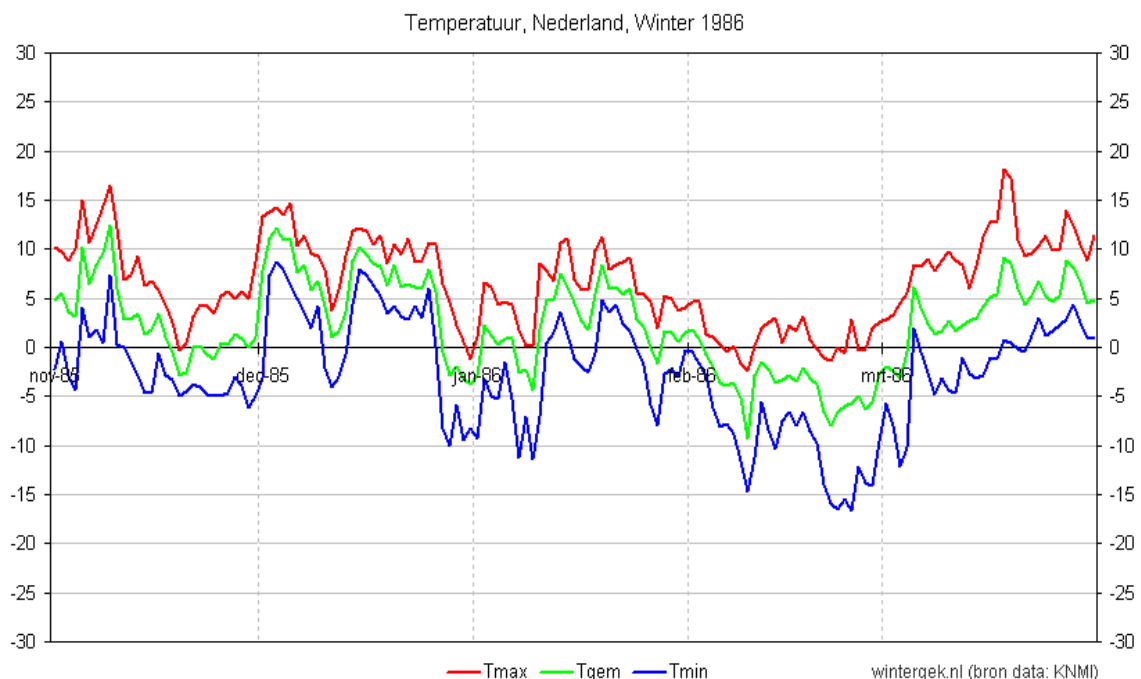
Beuk / Eik
Eik / Beuk

Er heeft in deze grafiek vermoedelijk verwisseling plaats gevonden.

Op bovenstaande grafiek is te zien dat de Eik in de winter van 1986 eveneens bijna 40 % van zijn vitaliteit verloor. Dit is eveneens ongelooflijk dat dit het gevolg was van een milieu of verzurings gebeuren. Wederom is de oorzaak te vinden in grafiek van de temperaturen van de winter van 1986.

Wij hadden toen een 14 dagen vorst, eind dec. begin jan. een mooie midwinter en dit bracht geen schade. Rampzalig waren de bijna 3 weken warmte van de rest van januari en de toen komende zeer zware februari winter. Dit was de strengste winter na een warme januari maand sinds 1700.

De Eik die in de winter van 1985 geen schade had omdat zijn vorst bescherming nog in takt was, werd nu de klos. Zijn vorst bescherming was verdwenen.

Over het toenmalige gebeuren is vele jaren discussie geweest en er kwam steeds meer twijfel over het verhaal van de zure regen.

Maar eindelijk in september 2004 kwam het Compendium van de leefomgeving met een rapport/advies.

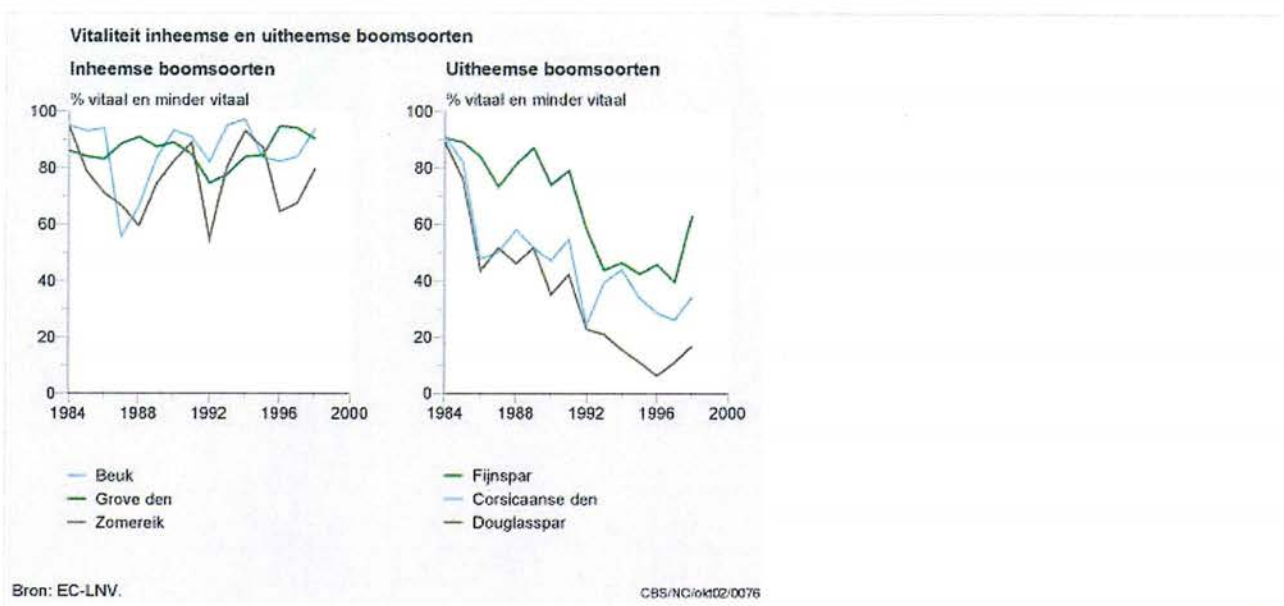
Het welk hier is weer gegeven.

Vitaliteit van bomen

Indicator | 21 september 2004

U bekijkt op dit moment een archiefversie van een afgesloten indicator. De actuele indicatorversie met de reden voor het afsluiten, kunt u via deze link bekijken.

De vitaliteit van sommige boomsoorten wisselt sterk. De gezondheidstoestand van het Nederlandse bos is voorlopig niet in het geding.

Ontwikkeling

De vitaliteit van grove den, zomereik en beuk wisselt sinds 1984 per jaar. Van een uitgesproken achteruitgang of vooruitgang is echter geen sprake. De aangeplante exoten Corsicaanse den, fijnspar en vooral Douglasspar gaan sinds 1984 wel in vitaliteit achteruit, al lijkt er in de laatste jaren weer enig herstel.

Oorzaken van de fluctuaties in vitaliteit

Bij de start van de metingen in 1984 werd verondersteld dat de vitaliteit van de Nederlandse bossen door verzuring, vermisting en verdroging ernstig aangetast werd. Bij nader inzien bleek de vitaliteit te fluctueren in de tijd en was het niet eenvoudig om de oorzaken van veranderingen in bosvitaliteit aan te wijzen. Ook weer, klimaat, ziekten (schimmels) en plagen (insecten) hebben namelijk een grote invloed op de gezondheidstoestand van bomen. Om het nog ingewikkelder te maken: de

Luchtverontreiniging kan ook weer invloed hebben op het voorkomen van plagen. In matig vervuilde gebieden is er een toename van insectenplagen vastgesteld, maar in zeer sterk vervuilde gebieden juist een afname.

Vooruitzichten

Het Nederlandse bos wordt volgens [REDACTED] (1998) op korte en middellange termijn niet bedreigd in zijn voortbestaan. Op langere termijn (circa 200 jaar) kan het bos echter te gronde gaan aan vergiftiging door aluminium, dat bij verzuring in sterk verzuurde bodems vrijkomt, als de verzuring zou voortduren.

Referenties

- IKC-Natuurbeheer (1998). Verslag Meetnet Bosvitaliteit 1998. IKC-Natuurbeheer. Wageningen.
- [REDACTED] (1998). De vitaliteit van bossen in Nederland in 1998. Verslag Meetnet Bosvitaliteit nr. 4. IKC-Natuurbeheer. Wageningen.

Technische toelichting

Technische toelichting

In de grafiek is het percentage vitale en minder vitale bomen per meetpunt weergegeven. Sinds 1984 wordt de vitaliteit van de Nederlandse bossen gemeten aan de hand van bladverkleuring en bladverlies van een aantal boomsoorten (beuk, grove den, zomereik, Corsicaanse den, fijnspar en Douglasspar). Er worden vier verkleuringklassen en vier bladverliesklassen onderscheiden. Een boom krijgt de kwalificatie 'vitaal' bij bladverliesklasse 1 en verkleuringklasse 1 of 2. De boom is 'minder vitaal' bij bladverliesklasse 1 en verkleuringklasse 3 of bij bladverliesklasse 2 en verkleuringklasse 1 of 2. Minder vitaal houdt in dat er enige twijfel is over de toekomst van de boom. Bij alle andere combinaties is de boom weinig of niet vitaal.

Archief van deze indicator

- Vitaliteit van bomen (actuele versie , 15 mei 2006)
- Vitaliteit van bomen (v02 , 21 sep 2004)

Referentie van deze webpagina

CBS, PBL, RIVM, WUR (2004). Vitaliteit van bomen (indicator 1172, versie 02 , 21 september 2004). www.clo.nl. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Den Haag; PBL Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag; RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Bilthoven; en Wageningen University and Research, Wageningen.

Wonderlijk is in bovenstaande, dat de grafieken zijn aan gepast in inheemse en uitheemse boomsoorten. Het begrip loof- en naaldbomen verdween, terwijl dit een essentieel begrip is om te kunnen begrijpen waarom er toentertijd verschillen waren in de mogelijke gevolgen van schade door vorst. Men wilde blijkbaar een nieuwe waarheid maken en de oorzaak neer leggen in het niet autochtoon zijn van soorten.

De Japanse larix verdween dan ook van het toneel, terwijl dit juist de soort was die als vrijwel beste uit de onderzoeken tevoorschijn was gekomen.

Ik vindt het jammer dat deze op basis van niet autochtoon zijn vrijwel niet meer aangeplant wordt.

Vraag mij ook af wat de reden was waarom het Compendium dit heeft gedaan, dit manipuleren van onderzoeken hoort toch niet thuis bij dit instituut.

De conclusie dat de groei en vitaliteit per jaar wisselt in beter en slechter is een juiste. Door verzuring zou er alleen achter uitgang zijn.

Dat er vele oorzaken zijn van de fluctuaties in de vitaliteit is een waarheid als een koe.

Immers niets is zo wispelturig als het weer.

De gegeven vooruitzichten: Het Nederlandse bos wordt op korte en middellange termijn niet bedreigt in zijn voortbestaan.

Er wordt een termijn gegeven van 200 jaar, mocht er verzuring zijn/doorgaan er dan gevolgen zouden kunnen zijn.

Laten wij nu de komende 50 jaar dan ook eens gebruiken om echt te onderzoeken wat er klopt van de onnavolgbare berekeningen betreffende de ammoniak uitstoot van de agrarische sector.

De uitleg van onze huidige minister van Klimaat, dat stikstof een goedje is, dat als een verstikkende deken om de aarde hangt is toch van een kleuterschool niveau en dan ook nog eerstejaars.

Wel bleef het na het verschijnen (2004) van dit Compendium rapport een poosje stil.

Met een optreden van een nieuwe deskundige in de kamer enige jaren geleden, nog wel 'de Groot' geheten, die weer zijn kennis naar buiten bracht met de stelling, er zijn al 10% van de eiken bomen door verzuring dood gegaan waren, bracht wederom dat de eerdere blunder van de politiek weer volop als waarheid wordt gezien.

Op de eerste grafiek, 'vorstschade winter 1985' is een opmerkelijke terug val te zien van de Fijnspar.

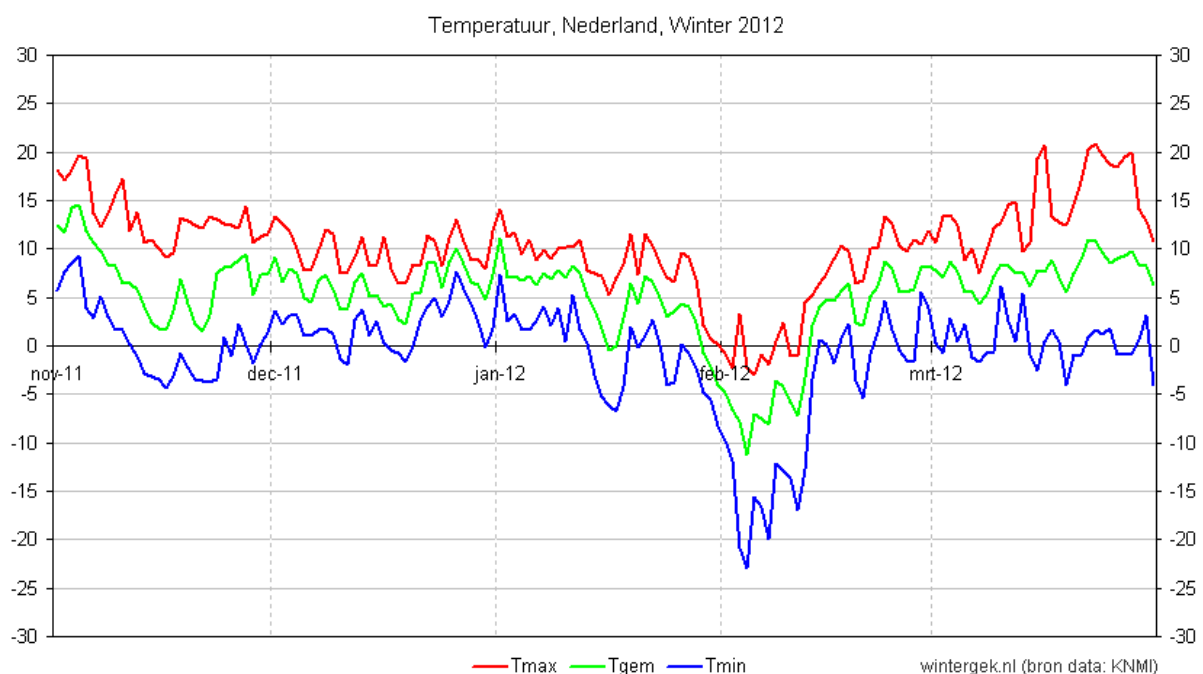
Ik herinner mij nog sterk de zware nachtvorst begin Juni, in de kwekerij hadden vele vroeg uitlopende bomen, zoals Kastanje, Es enz. die al 20 cm of meer schot hadden, wat totaal zwart gevroren, dus dood was. Elke aardappel teler zal zich zijn zwart gevroren velden voor de geest kunnen halen.

Ook de fijnspar had zware schade en is hier uit het landschap vrijwel geheel verdwenen. Een naaldboom heeft vrijwel geen vermogen tot herstel.

In de winter van 2012 kregen de Eiken opnieuw een grote klap, wederom een late winter in februari, zoals op onderstaande grafiek te zien is.

De Eik was ook nu zijn maximale vorstbescherming verloren.

Vanuit de Wageningse wens tank kwamen op nieuw alarmerende rapporten en wederom waren er politici die hier blindelings in mee gingen.

Ook uit de geschiedenis is het geen onbekend gegeven dat de winterdag voor vele soorten rampzalig kan zijn.

Eind jaren 1600 begin jaren 1700, werden in onze omgeving vele landgoederen aangelegd, met name voor de hout productie.

Zo ook toen een collega, die in opdracht van de stad Zutphen, hier het zo geheten 'Kloosterbos' heeft aan geplant, kreeg zware problemen.

Toen hij in 1710 zijn werk van het aanplanten van 10.000 Eiken en Elsen moest op leveren bleken deze dood te zijn.

De winter van 1709 had zijn werk van vele jaren vernietigd. In de processen die hierover hebben gelopen kan men lezen dat men gaande van Winterswijk naar de Rechtbank in Zutphen geen levende bomen was tegen gekomen.

Ook in reisverslagen van een tiental jaren later leest men dat men door een kaal landschap ging en men kon reizen van kerktoren naar kerktoren.

Dat de natuur vrijwel alles bepalend is wat waar kan groeien en dat het hierdoor ook ondenkbaar is dat iets blijft zoals het is. Ook de natuur is steeds in ontwikkeling en zal ook steeds blijven veranderen. Iets tegen de natuur in, in stand houden is feitelijk onmogelijk.

Kijk ik hier naar de extreme droogte van de laatste jaren, dan zie ik dat b.v. een totaal verdroogd weiland, dat zich bij regen razendsnel kan herstellen en soms na slechts 14 dagen weer gemaaid kan worden. Terwijl vele soorten zich niet of nauwelijks herstellen.

De natuur heeft de grassoorten een soort wortel stokken gegeven, die vrijwel zelfstandig, zonder wortels of blad, kunnen overleven.

Tijdens de droogte word in de bodem veel CO₂ op geslagen.

CO₂ is een 'zwaar' gas en kan in een droge periode wel op lopen tot 5000 p.p.m of meer in de bodem.

Door de regen komt deze CO₂ uit de bodem en loopt deze vlak boven de bodem waar het gras wil groeien wel op tot 700-800 p.p.m. en dus optimale groei omstandigheden.

Ook b.v. de brandnetel heeft vergelijkbare mogelijkheden en heeft hiermee ook grote voordelen op de soorten die moeilijk of niet herstellen van droogte.

Voor mij werd het een steeds groter raadsel hoe het verhaal van verzuring, hardnekkig zijn eigen leven weer ging leiden.

Dit bracht mij er toe onze Minister-president het volgende briefje te schrijven.

De Minister-president
Ministerie van Algemene Zaken
Postbus 20001
2500 EA Den Haag

Aalten 7 oktober 2019.

Geachte heer Rutte,

Al vele jaren volg ik met belangstelling het gebeuren van de verzuring van de natuur door de uitstoot van ammoniak en het daar aan voorafgaande afsterven van onze bossen.

Veel informatie is hierover op het internet te vinden.

Wat ik echter in vrijwel alle berekeningen en onderzoeken mis, zijn gegevens van de werkelijke zuurgraad van de bodem in de betreffende natuur gebieden. Vrijwel nergens blijkt dat er door bemonstering de zuurgraad is bepaald en dat daar uit blijkt dat deze door de emissie werkelijk is veranderd en hierdoor schade zou zijn toegebracht aan de natuur.

Graag zou ik van u vernemen of u onderzoeken bekend zijn, op basis van bemonstering, waaruit blijkt dat er verzuring heeft plaats gevonden.

Zo mogelijk ontvang ik gaarne uw reactie p.o.

Bij voorbaat dank,

Kopie: diverse belangstellenden.

Hierop ontving ik het onderstaande mailtje.

Steffen Rendering

Van: [REDACTED]
Verzonden: maandag 4 november 2019 16:20
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Reactie op uw brief aan minister-president Rutte

Geachte heer [REDACTED],

Dank voor uw brief. Hierin vraagt u naar onderzoeken over de zuurgraad van de bodem. Ik kan u wijzen op de indicator 'Kwaliteit en trend zuurgraad ecosystemen, 2017' van het Compendium voor de Leefomgeving. Het Compendium voor de Leefomgeving brengt de actuele kwaliteit van het milieu, de natuur en de ruimte in Nederland in beeld in de vorm van indicatoren. U vindt de betreffende indicator via de onderstaande link:

<https://www.clo.nl/indicatoren/nl1593-kwaliteit-verzuringsevoelige-ecosystemen>

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

namens de minister-president, minister van Algemene Zaken,

[REDACTED]
Directeur Rijksvoorlichtingsdienst

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bracht mij er toe bij Dhr. Rutte per 2-12-2019 hierop te reageren middels de volgende brief.

De Minister-president
Ministerie van Algemene Zaken
Postbus 20001
2500 EA Den Haag.

Aalten 2 december 2019.

Betreft: Verzuring natuurgebieden door ammoniak.

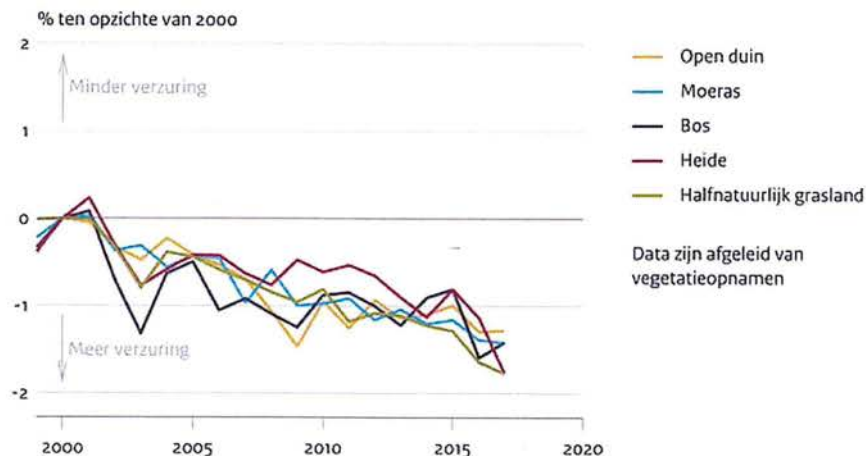
Geachte heer Rutte,

Op mijn brief aan u van 7 oktober j.l. met de vraag of u onderzoeken bekend zijn, op basis van bemonstering, waaruit blijkt dat er verzuring heeft plaats gevonden, mocht ik het stuk 'Kwaliteit en trend zuurgraad ecosystemen' van u ontvangen, waarvoor dank.

<https://www.clo.nl/indicatoren/nl1593-kwaliteit-verzuringsgevoelige-ecosystemen>

Hierin vond ik onderstaande grafiek van de verandering van de zuurgraad van de laatste 20 jaar.

Verandering van zuurgraad van bodem

Bron: LMF (CBS)

PBL/aug18
www.clo.nl/nl159302

Nu heb ik allicht maar een beperkt ontwikkeld boerenverstand, dat zal dan ook de reden zijn, dat ik in eerste instantie dacht dat u een geintje wilde uithalen. Doch het stuk ziet er toch zodanig uit dat ik aan wil nemen dat het serieus de bedoeling was mij oprecht van informatie te voorzien.

Op de bovenstaande afbeelding wordt de meer verzuring aangegeven in procenten.

Aan het begin en het eind van de grafiek zitten uitschieters, die niet wat van doen hebben met een geleidelijke verzuring, maar allicht hun oorzaak vinden in verkeerde metingen of opnames.

Uit de grafiek blijkt dus een meer verzuring van 1% in vrijwel 20 jaar.

Met andere woorden een pH van 6.06 is in 20 jaar afgenomen met 0.06 tot 6. Uit de jaarlijkse metingen blijkt dus een gemeten afname van 0.003 pH punt.

Mocht u deze conclusie niet delen dan hoor ik graag van u hoe ik deze wel moet beoordelen.

Omdat ik in het stuk mag lezen dat de pH niet met werkelijke metingen is vastgelegd, maar op basis van ruim 10.000 meetpunten, waar van alle voorkomende plantensoorten het voorkomen en de bezetting wordt opgenomen. Door middel van deze opnames wordt dan berekend wat de stikstofbeschikbaarheid is. Het op deze basis bepalen van de zuurgraad is onzinnig.

Immers het verdwijnen van soorten kan vele oorzaken hebben en deze ontbreken volledig in het onderzoek. Zelf geeft het onderzoek aan, dat er ook sprake zou kunnen zijn van natuurlijke verzuring. Ook geeft het rapport dat er rechtstreeks metingen kunnen worden gedaan, het enig juiste, doch deze ontbreken. Daarom is dus maar voor deze methode gekozen.

Ook zal bij dit soort onderzoeken altijd de zorgvuldigheid en oordeel van de vele menselijke onderzoekers van grote invloed zijn.

Nu er slechts een meer verzuring is berekend van 0.003 pH punt per jaar, is het verre van correct hieruit enige conclusie te trekken of hierop zelfs wetgeving te stellen.

Mocht u deze conclusie niet delen dan hoor ik graag van u hoe u dit dan beoordeelt.

Als boomkweker mocht ik in de jaren 1985-1986 en 1987 de toen zeer koude periode ervaren met alle gevolgen van dien, zoals ik die al eerder beschreef in een brief aan de 2^e kamer d.d. 4 nov. j.l., u mogelijk wel bekend.

Door deze periode verloren wij een vrij ruim deel van het sortiment dat hiertegen niet bestand bleek. Na deze periode kregen wij plots te maken met een geheel ander klimaat en nam het sortiment dat wij verantwoord konden kweken en verkopen weer fors toe.

De gemiddelde temperatuur steeg plotseling ruim 1.1.gr.C. en is nu ruim 30 jaar later nog steeds constant op gem. 10.4 gr.C.

Gevolg hiervan is dat wij nu b.v. een wijntje kunnen drinken van eigen bodem, maar ook dat het aantal insecten enorm is toe genomen.

In de natuur heb ik nog nooit zoveel kaal vraat gezien als nu, na 30 jaar met vooral minder strenge winters.

De bekendste vreter is wel de processie rups geworden, niet door zijn grote aantallen maar door de hinder die sommigen van ons hiervan onder vinden.

Ook in de natuur is veel veranderd, vele soorten horen hierdoor in ons klimaat niet meer thuis en andere komen juist. Neem de druif en de processie rups als voorbeeld.

Omdat met de hogere temperatuur ook, om meerdere redenen, het CO2 gehalte stijgt, zagen wij in de kwekerij een fors betere groei.

De groeitoename door de hogere temperatuur, het CO2 gehalte en niet te vergeten het hogere ammoniak gehalte door de nog steeds afbrekende oude natuur, geven thans een extra groei van minimaal 20%.Dit is ook duidelijk weer te vinden in de landbouwstatistieken aangaande de opbrengst van de landbouw gewassen.

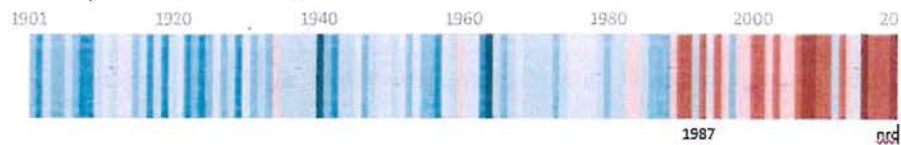
In de natuur is het niet anders en zullen bepaalde biotopen verloren gaan en andere zullen deze plek in nemen. In onderstaande tabellen is de gemiddelde temperatuur van de laatste 100 jaar in ons land te zien en hieruit valt slechts de conclusie te trekken dat de temperatuur sinds 30 jaar niet meer gestegen is.

Gemiddelde temperatuur in Nederland per 10 jaar voor en na de zeer koude jaren van 1985-1986 en 1987.

Gegevens KNMI

10 jaren reeks.	Gem. temp. gr.C.	Gem. temp. gr.C. voor en na 1985-1987
1925-1934	9.2	
1935-1944	9.2	
1945-1954	9.5	9.3
1955-1964	9.1	
1965-1974	9.2	
1975-1984	9.5	
1985-1986-1987	8.8	-----
1988-1997	10.1	
1998-2007	10.7	10.4
2008-2017	10.5	

Gemiddelde jaartemperatuur

Nu is vreemd genoeg ook al bijna 30 jaar de discussie gaande dat de temperatuur steeds stijgende is, doch bovenstaande weerspreekt dit overduidelijk.

Waarom wordt bovenstaande nog steeds verstoep in onnavolgbare berekeningen in wereld gemiddelden en dergelijke onzin.

Deze bronmetingen zijn toch echt overduidelijk of beter gezegd de enig juiste wat ons klimaat betreft.

Graag zou ik van u vernemen of u het er mee eens bent dat wij al 30 jaar een niet stijgende temperatuur hebben of waarom u eventueel een andere mening bent toegedaan.

Hopende spoedig uw reactie te mogen ontvangen.

Met vriendelijke groeten,

Kopie: Diversen

[Redacted signature]

[Redacted address]

[Redacted address]

Kreeg hierop onderstaande reactie.

Rijksvoorlichtingsdienst
Ministerie van Algemene Zaken

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

Directeur
Binnenhof 19
2513 AA Den Haag
Postbus 20001
2500 EA Den Haag
www.rijksverheld.nl
T 070 356 44 50

Onze referentie
4104801

Datum 17 januari 2020
Betreft Reactie op uw brief

Geachte heer [REDACTED],

In uw brief reageert u op de inhoud van een rapport waarin ik u in mijn voorgaande schrijven naar verwezen heb. Gezien het specifieke karakter van hetgeen u aan de orde stelt, kunt u het beste uw visie kenbaar maken aan de opstellers van het rapport; het Compendium voor de Leefomgeving. U kunt dit via de volgende link doen: <https://www.clo.nl/contact>

Ik ga ervan uit u bij deze voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

namens de minister-president, minister van Algemene Zaken,

[REDACTED]
Directeur Rijksvoorlichtingsdienst

In onderstaand schrijven verzocht ik nogmaals om een beantwoording door het ministerie.

De Minister-president
Ministerie van Algemene Zaken
Postbus 20001
2500 EA Den Haag.

Aalten 27 januari 2020.

Geachte heer Rutte,

Bij schrijven van 7 oktober j.l. vroeg ik u of u onderzoeken bekend waren betreffende de verzuring van de bodem. Mocht naar aanleiding van dit schrijven van u het rapport: Kwaliteit en trend zuurgraad ecosystemen 2017 ontvangen per 4-11-2019.

Per brief van 2 dec. J.l. reageerde ik bij u op dit rapport met enige vragen.

Op 17 jan. J.l. mocht ik hierop de bijgaande reactie van u ontvangen.

Tot mijn verbazing geeft u mij: dat gezien het specifieke karakter van hetgeen ik aan de orde stel, ik het beste mijn visie kenbaar kan maken aan de opstellers van het rapport.

Ik kan niet begrijpen dat u van mening bent dat ik mijn vraagstelling daar neer moet leggen, aan hen heb ik niets te vragen, hun rapport is volgens mij volstrekt duidelijk.

Mijn vragen betreffen slechts u: n.l. of u mijn conclusies uit het rapport deelt en zo niet hoe u deze dan beoordeelt.

Hieraan lijkt mij niets specifiek dat thuis hoort bij het Compendium voor de Leefomgeving.

Ga er dan ook vanuit alsnog een inhoudelijke reactie van u te mogen ontvangen op de slechts 2 simpele vragen betreffende het rapport.

Ook de derde, hier los van staande vraag, betreffende de jaar gemiddelde temperaturen van de laatste 30 jaar in ons land zag ik alsnog gaarne inhoudelijk beantwoord.

De brief van 2 dec. J.l. gaat hier nogmaals bij.

Ga er vanuit alsnog een spoedig antwoord op mijn vragen te mogen ontvangen.

Met vriendelijke groeten,

Kopie: Diversen.

[Redacted signature]

[Redacted name]

[Redacted name]

Een inhoudelijk antwoord op de, op zich toch vrij simpele 3 vragen, mocht ik nooit ontvangen.

Voor mij blijft dan ook staan dat er geen sprake is van verzuring en dat hierdoor b.v. de Eiken doodgaan. Met name de Eik is zeer tolerant wat betreft de pH waarde. Een waarde tussen de 4 en 6 zal hem laten groeien.

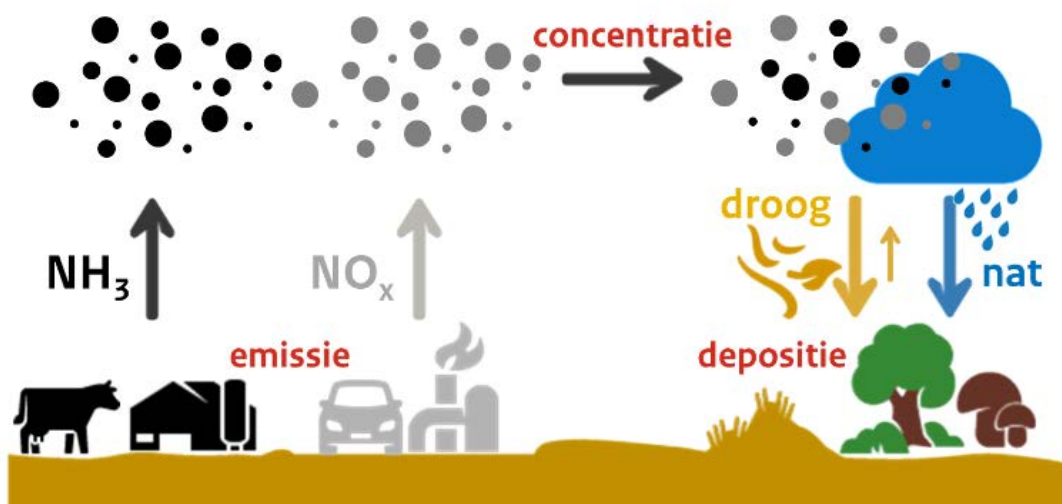
Het uitdragen dat een eventuele wijziging van 0.003 pH de Eik laat sterven, zoals dhr. de Groot in de kamer doet is beschamend. Dit geeft toch duidelijk blijk van totale onkunde.

Hiervan de agrarische sector als schuldige aanwijzen is beneden elk peil, om over de gevolgen van de stikstof waanzin maar te zwijgen.

U zult begrijpen dat ik ook graag tekst en uitleg had gekregen dat er in Nederland al sinds 30 jaar een klimaat is met een hogere temperatuur en dat het niet zo is dat dit nog steeds stijgende is.

Het sortiment wat wij als kwekers hierdoor kunnen kweken is sterk gewijzigd evenals de natuurlijke diversiteit. Het willen behouden van de oude natuur, passend bij ons voormalig klimaat, zal zinloos blijken en dient ook zeker niet de natuur zelf. Het is uitsluitend ideologie.

Onderstaand plaatje van het RIVM geeft de verspreiding van NH₃ en NO_x naar de natuur weer.

Kronkel?

Op deze verbeelding stijgen zowel NH₃ als NO_x op van de bodem en slaan dan weer neer in onze natuur gebieden.

Als ik echter een ballon zou vullen met NH₃ (ammoniak) zou deze proberen de hemel te bereiken en de ballon met NO_x zou als een pudding op de bodem uitzakken. NO_x heeft het bijna drievoudige gewicht van NH₃.

Deze beide gassen hebben hierdoor toch totaal verschillende mogelijkheden van verspreiding?

Logischerwijze zal NO_x dicht bij de bron neerslaan.

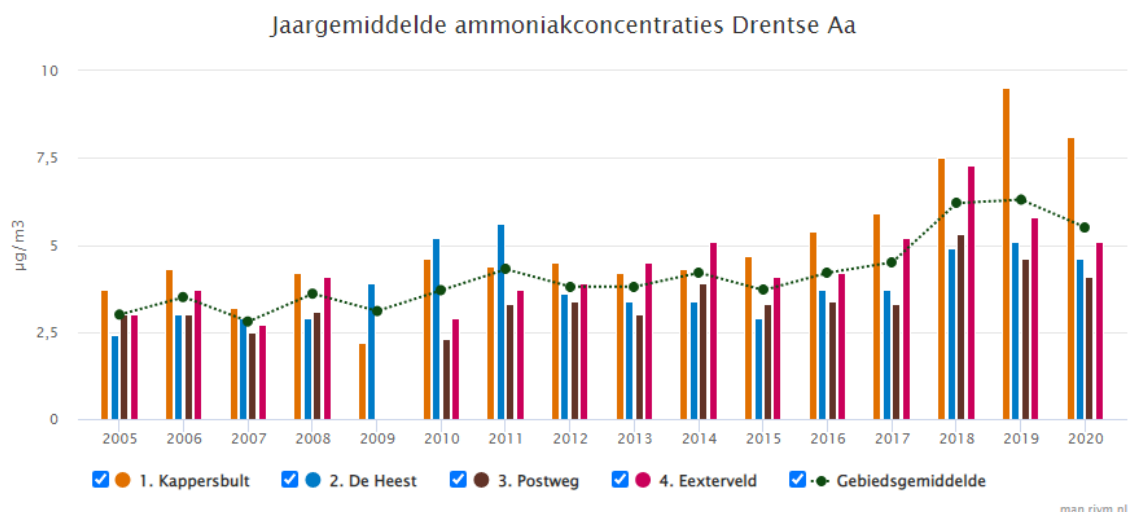
NH₃ zal zijn weg naar boven zoeken en echt niet boven een natuur gebied denken, o ja, hier moet ik naar beneden. Dat NH₃ uit de agrarische sector, in zijn vorm, gemeten kan worden in een natuur gebied lijkt mij dan ook fantasie. NH₃ heeft een vrij korte verblijftijd in de lucht en zal ook in de vorm van natte depositie van vrijwel geen gevolgen hebben. Bedenk b.v. dat het slechts ca: 5% van de uren per jaar regent.

Nog een uitleg (kronkel?) van het RIVM.

Het RIVM meet ammoniak in de lucht in het Meetnet Ammoniak in Natuurgebieden (MAN) en het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit (LML). Het RIVM gebruikt deze metingen om de ontwikkelingen van ammoniak in de tijd te volgen. De gemeten ammoniakconcentraties in de lucht zijn in 2018 ongeveer 35% hoger dan in 2017. Dit komt vooral doordat 2018 extreem warm, zonnig en zeer droog was. Hierdoor kon er veel ammoniak uit mest verdampen die bovendien door het tekort aan regen niet neersloeg.

Meetresultaten

Onderstaande figuur toont de jaargemiddelde ammoniakconcentratie van de afzonderlijke meetpunten en het gebiedsgemiddelde. Zie toelichting methode hoe deze zijn bepaald.

Op bovenstaand meetresultaat van het Drentse Aa gebied ziet men dat er een 4 tal meetpunten zijn in dit gebied. Deze meetpunten zijn geplaatst in de 4 verschillende natuurvormen van dit gebied.

Ieder type natuur heeft zijn eigen natuurlijke productie van NH₃ en deze eigen productie is sterk afhankelijk van de weers omstandigheden.

Een nat gebied zal bij warmte minder meer ammoniak produceren dan andere typen natuur.

U ziet in het meetresultaat dan ook zeer grote verschillen per gebied.

In de zeer warme droge zomers van 2018 en 2019 was de concentratie in gebied 1 tot wel 40% hoger.

De zomers van 2010 en 2011 waren ook warm maar bepaald niet droog, dit gaf een zeer veel hogere concentratie ammoniak in gebied 2.

Overduidelijk is hiermee dat de hogere concentraties niets van doen hebben met van elders komende ammoniak.

Men kan toch niet aannemen dat de van elders komende ammoniak een keuze maakt en het ene jaar denkt, ik ga nu naar gebied 1 en het andere jaar liever in gebied 2 zijn heil zoekt.

Dit en het gegeven dat ammoniak als 'licht' gas in beginsel niet zal neerslaan maakt de uitspraak dat de hogere concentratie's wat van doen hebben met de hogere verdamping uit mest pure onzin.

Nu zowel bovenstaande en ook het rapport "Kwaliteit en trend zuurgraad ecosystemen, 2017 ", het welk ik van dhr. Rutte mocht ontvangen, op geen enkele wijze ook maar enige aanleiding geven dat ammoniak van onze agrarische bedrijven ook maar enige schade toebrengt aan onze natuur gebieden mag men toch enige herbezinning van de politiek verwachten.

Ook betreffende het klimaat is het denk ik ook goed zich hierop nog eens nader te oriënteren en een verklaring te zoeken voor het gegeven dat wij al 30 jaar te maken hebben met een niet stijgende temperatuur.

In de recente tijd hebben wij vaker te maken gehad met lagere en hogere temperaturen.

Onze vikingen vestigden zich ca: 1000 jaar geleden op Groenland en hadden hier ruim 200 boeren bedrijven. In de jaren 1600 moesten zij deze verlaten omdat het er te koud was geworden en de ijskamp groeide.

Momenteel is deze weer zodanig van omvang dat men er archeologies onderzoek gaande is naar deze nederzettingen.

een portugees veldheer, trok ruim 2000 jaar geleden ten strijde tegen Rome.

Zijn tocht, met olifanten ging door de alpen. In de jaren 1600 nam hier de ijsmassa ook enorm toe en momenteel meent men met archeologisch onderzoek de route te hebben gevonden die hij door de alpen gebruikte. Men heeft resten gevonden van olifanten mest van ca: 2000 jaar geleden. Deze is door het smelten van het ijs weer bereikbaar geworden.

Het is dan ook de vraag waarom dit smelten van het ijs nu zou stoppen.

DONDERDAG 15 OKTOBER 1970 LEEWARDER

We zullen de komende tientallen jaren vermoedelijk niet kunnen bezuinigen op de brandstoffenrekening. Het wordt voortdurend kouder. De afkoeling, die sinds 1960 op aarde geconstateerd wordt – tussen '40 en '60 daalde de gemiddelde temperatuur met 0.17 gr. C. – vindt nl. verder voortgang. Deskundigen geloven niet, dat de afkoeling zal leiden tot een nieuwe ijstijd. Over enkele decennia krabbelen we dus wel weer uit de put omhoog.

Geleerden zeggen met stelligheid KLIMAAT WORDT KOUDER

(Van onze weerkundige medewerker)

Men kan zich afvragen hoe de meteorologen zo zeker van hun zaak kunnen zijn. Wel, zij putten hun wijsheid uit lange reeksen temperatuurwaarnemingen en, verder terug, uit historische aantekeningen over het weer, tot van vóór onze jaartelling. Verder geeft de zon stof tot overpeinzing. Gebleken is, dat de natuur zich herhaalt en weertypen creëert op basis van vaste ritmen. Het is met het weer in feite net zo als met de mode. Deze vernieuwt zich aan de hand van overjarige ideeën.

De Amerikaanse meteoroloog komt ten aanzien van de weertypen (engros) tot een driedeling. In fase I volgen de oceaandepressies west-oost verloopende banen op lage breedten. In fase II volgen ze banen op hoge breedten. In fase III worden de depressies geblokkeerd door hogedrukgebieden in Noord- en Midden-Europa. Elke fase duurt enkele tientallen jaren.

Uit de waarnemingen valt af te leiden, dat de depressie van 1870 tot

Jaar	temperatuur	delslact	sónne
1957	10.2	8.5	7.2
1958	9.4	7.8	7.0
1959	10.4	6.2	9.0
1960	9.8	8.5	6.5
1961	9.8	8.9	6.8
1962	8.4	7.7	6.5
1963	8.1	7.5	7.2
1964	8.9	6.2	8.0
1965	8.6	8.4	7.5
1966	9.8	8.9	6.5

Op bovenstaand kaartje een overzicht van de temperatuur, neerslag en zonneschijn in Friesland over de jaren 1957 tot en met 1966.

Bovenstaand plaatje geeft wat de wetenschap ons in 1970 voor spiegelde betreffende de verwachten temperaturen in de toekomst.

Dit was een tijd dat men zich nog baseerde op echte metingen en feiten en men geen gebruik maakte van bedenksels en modellen om te berekenen welke rampen ons te wachten staan.

Hoop dat deze kronkels ons nog eens aan het denken zullen zetten en ons zal doen inzien dat wij onze voedsel productie niet moeten verkwanselen aan pure onzin.

